

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ

Загальновідомо, що фізична культура та спорт відіграють надзвичайно важливу роль в формуванні, зміцненні, збереженні здоров'я населення, підвищенні працездатності і збільшенні тривалості активного життя, утвердженні міжнародного спортивного авторитету держави тощо [1, с. 137]. Проте, незважаючи на таку цінність фізичної культури і спорту, в останні роки можемо спостерігати бюрократичні проблеми здійснення належного управління у цій сфері, оскільки систематичні зміни адміністративно-правового статусу центрального органу виконавчої влади, відповідального за формування та реалізацію державної політики у сфері фізичної культури і спорту призводять до погіршення ситуації в цій сфері, що підтверджують результати останніх Олімпійських ігор. В зв'язку з вищезазначеним є потреба в удосконаленні нормативної бази державного управління у сфері фізичної культури та спорту.

На сьогодні в Україні загальні правові, організаційні, соціальні й економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури та спорту врегульовано Законом України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 р. № 3808-XII. За період дії цього Закону до нього було внесено низку змін, спрямованих на удосконалення правового регулювання відносин в галузі фізичної культури і спорту, а тому можемо вести мову про те, що з моменту ухвалення цього Закону фізкультурно-спортивне законодавство зазнало кардинальних змін, а тому неодноразово наголошувалося на прийнятті Спортивного кодексу, в якому б було систематизовано відповідні норми фізкультурно-спортивного законодавства і відповідали б сучасним реаліям. Проте, на сьогодні продовжує діяти цей Закон.

Для удосконалення вітчизняного фізкультурно-спортивного законодавства, на наше переконання, особливо актуальним вбачається досвід Франції, оскільки саме у Франції дуже успішно діє Спортивний кодекс. За період його дії не було прийнято жодних нових правил в даній галузі, а тільки об'єднувались вже існуючі нормативні акти в цій сфері, а нормативні акти, які не були включені до Спортивного кодексу Франції, втратили чинність [2, с. 583]. В цьому випадку наявність кодифікованого акта у сфері фізичної культури і спорту позитивно вплинула на розвиток управлінської діяльності в досліджуваній галузі.

Варто зазначити, що Спортивний кодекс Франції складається із 427 статей, які в свою чергу представлені трьома частинами: законодавчою, регламентуючою (декрети) та регламентуючою (постанови), яка присвячена правовому регулюванню на найбільш низькому місцевому рівні. Частини кодексу поділяються на книги, частини книг, глави, розділи та статті.

Відмічаємо, що законодавча частина Спортивного кодексу Франції складається з чотирьох книг. Перша книга присвячена організації фізкультурної і спортивної діяльності. Друга книга присвячена регламентації статусу, діяльності, стосунків, прав і обов'язків учасників спортивних стосунків. У третій книзі містяться положення, що відносяться до занять спортом. Четверта книга містить різні додаткові правові положення. Окрім того законодавча частина цього акта встановлює базові правові приписи та складається виключно з норм, які мають вищу юридичну силу і будь-яка з регламентуючих частин, будь то «Регламентуюча частина – Декрети» чи «Регламентуюча частина – Постанови», не може за своєю юридичною силою зрівнятись із нею, адже останні тільки об'єднують норми, які мають підзаконний характер та діють переважно на місцевому рівні. Тому, для державного управління у сфері фізичної культури і спорту ключову роль відіграє насамперед законодавча частина [3, с. 35].

Також слід відмітити, що Спортивний кодекс Франції, є за своєю природою комплексним нормативно-правовим актом та детально регламентує питання: правового статусу суб'єктів спортивних правовідносин, зокрема, органів державного управління у сфері спорту, муніципальних органів влади, які впливають у Франції на реалізацію спортивної політики (комуни), спортивної підготовки та освіти в галузі фізичної культури та спорту, захисту здоров'я спортсменів і протидії вживанню допінгу, організації занять спортом, обов'язків, пов'язаних із спортивною діяльністю, порядку проведення спортивних заходів і їхнього висвітлення в засобах масової інформації, фінансування і державної підтримки спорту (особливо – масового спорту та спорту вищих досягнень), правопорушень в галузі спорту і відповідальності за їх здійснення. Крім того, положення Спортивного кодексу Франції досить детально регулюють питання, пов'язані із протидією допінгу, зокрема, передбачають утворення медичних центрів по запобіганню вживанню допінгу, які організовують відкриті консультації для осіб, що приймали допінг, або схильних до його застосування. Окрім того, передбачено дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність в залежності від вживання допінгу чи його розповсюдження [2, с. 585].

Спортивним кодексом Франції визначені засади державного управління у сфері фізичної культури та спорту. Зокрема, державне управління фізичною культурою і спортом у Франції здійснюється через центральний державний орган виконавчої влади – Міністерство спорту. В свою чергу, у відповідних регіонах, департаментах та комунах існує державний орган виконавчої влади в сфері фізичної культури і спорту, який забезпечує діяльність з розвитку та якісного функціонування галузі в адміністративно-територіальному утворенні. З 2010 року при Міністерстві спорту створено і діє мережа децентралізованих служб, які на регіональному рівні відповідають за контроль та координацію реалізації молодіжної політики, освіти, суспільного життя та спорту. До основних повноважень Міністерства спорту Франції належать розробка загальнодержавної політики в сфері фізичної культури і спорту; забезпечення правового врегулювання діяльності в сфері фізичної культури і спорту;

забезпечення рівноправного доступу громадян до занять фізичною культурою та спортом; забезпечення достатніх умов для досягнення високих спортивних результатів та розвиток професійного спорту; організація навчання та проведення сертифікації в галузі фізичної культури і спорту; розвиток масового спорту та фізичної культури; розвиток спортивної медицини; організація протидії вживанню допінгу та встановлення контролю за його розповсюдженням; створення належного матеріально-технічного, фінансового інших видів забезпечення фізичної культури і спорту; організація превентивних заходів щодо асоціальної поведінки та боротьби з насильством у спорті тощо [4, с. 269].

В свою чергу, в Україні відповідні норми, які регламентують правовий статус органів державного та муніципального управління у сфері фізичної культури і спорту, суб'єктів спортивних організацій, питання антидопінгової політики, відповідальність за порушення спортивного законодавства розміщені в низці нормативних актів, серед яких Закони України «Про фізичну культуру і спорт», «Про антидопінговий контроль у спорті», «Про місцеві державні адміністрації», Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення тощо. Тобто, фактично, різноманітні питання, що стосуються сфери фізичної культури і спорту розміщені в різних актах, що призводить до проблем правозастосування.

Таким чином, на основі проведеного дослідження, можемо зробити висновок, що особливості здійснення державного управління у сфері фізичної культури і спорту та правове регулювання відповідного кола суспільних відносин у Франції здійснюється єдиним кодифікованим актом – Спортивним кодексом України, який на відміну від України об'єднує всі норми у фізкультурно-спортивній сфері, що суттєво полегшує їх правозастосування. Тому, для удосконалення вітчизняного законодавства у сфері державного управління фізичною культурою і спортом досвід Франції є дійсно практично важливим.

Список використаних джерел:

1. Бурбика М. М., Солонар А. В., Янішевська К. Д. Адміністративне право України. Навчальний посібник. Суми: Мрія, 2015. 358 с.
2. Чередник Р. В. Спортивний кодекс Франції та законодавство України у сфері спорту: порівняльно-правовий аналіз. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 63. С. 582-588.
3. Спортивный кодекс Франции (Законодательная часть): Перевод с французского, вступительная статья с кратким комментарием к.ю.н. А.А. Соловьева; предисловие д.ю.н., проф. С.В. Алексеева. Комиссия по спортивному праву Ассоциации юристов России. Москва. 2009. 134 с.
4. Гасюк І. Л. Нормативно-правові засади медичного забезпечення діяльності галузі фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. ХарРІДУ НАДУ*. Харків: Вид-во ХарРІНАДУ «Магістр», 2010. № 2 (38). С. 262-272.